

ŽANAS ANUJIS

MEDĖJA

Iš prancūzų kalbos vertė
DONATA LINČIUVIENĖ

Jean Anouilh MÉDÉE
Paris, La Table Ronde, 1946

VEIKĖJAI

MEDĖJA
JASONAS
KREONTAS
AUKLĖ
BERNIUKAS
SARGYBINIS

Kyla uždanga. Scenoje Medėja ir auklė, sutūpusios priešais vežimą

Iš tolo tyliai girdėti muzika, dainos. Jos klausosi

MEDEJA. Ar tu girdi?

AUKLĖ. Ką?

MEDEJA. Laimę. Ji klaidžioja aplinkui.

AUKLĖ. Jie dainuoja. Gal šiandien kaime šventė?

MEDEJA. Aš nekenčiu jų švenčių, nekenčiu jų džiaugsmo.

AUKLĖ. Todėl, kad tu nečionykštė. (*Patylėjusi*) Mes švenčiame anksčiau, biržely. Mergaitės pasidabina gėlėmis plaukus, jaunikaičiai išsidažo veidus savo krauju, ir auštant, po pirmųjų aukojimų, prasideda kovos. Kokie jie gražūs, tie besigrumiantys Kolchidės vaikinai!

MEDEJA. Tylėk!

AUKLĖ. Paskui jie kiaurą dieną tramdo laukinius žvėris. O vakarais prieš tavo tėvo rūmus imdavo pleškėti didžiuliai laužai, juose geltona liepsna degdavo kvapnios žolės... Nejaugi tu užmiršai mūsų žolynų kvapą, mieloji?

MEDEJA. Nutilk, nutilk, balandėle!

AUKLĖ. Ak, aš sena, o kelias toks ilgas... Kodėl mums reikia iškeliauti, Medėja, kodėl?

MEDEJA (*šaukia*). Todėl, kad aš mylėjau Jasoną; todėl, kad dėl jo apvogiau savo tėvą, užmušiau savo brolių! Tylėk, balandėle, tylėk! Kam visą laiką kartoji tą patį?

AUKLĖ. Tu turėjai rūmus su aukso sienomis, o dabar mes kiūtom susigūžusios prie šito vis gėstančio laužo tarptum dvi pavargėlės.

MEDEJA. Eik atnešk malkų.

Auklė dejuodama keliasi ir eina

MEDEJA (*ūmai sušunka*). Ar girdi? (*Stojasi*) Kažkas eina keliu.

AUKLĖ (*pasiklausiusi*). Ne. Tai vėjas.

Medėja atsitūpia. Tolumoje vėl pasigirsta dalnos

AUKLĖ. Jau nebelauk, mano katyte, nesigraužk! Jei-gu iš tiesų ten šventė, jie, žinoma, pasikvietė jį. Jis šoka, tavo Jasonas, šoka su pelasgėmis, o mudvi sėdim čia vien-nui vienos.

MEDEJA (*kimiai*). Nutilk, senel!

AUKLĖ. Tyliu, tyliu.

Pauzė. Auklė stojasi repečkomis, nori įpūsti ugnį. Girdėti muzika

MEDEJA (*ūmai*). Jauti?

AUKLĖ. Ką?

MEDEJA. Tasai laimės tvaikas atsklinda net čia, į šitą užkampį. . . Vis dėlto tolokai nugrūdo jie mus nuo savo namų. Pabūgo, kad naktį neišvogtume jų vištų. (*Stojasi ir šaukia*) Bet ko gi jie dainuoja ir šoka? Aš tai nedai-nuoju, aš tai nešoku!

AUKLĖ. Jie juk namie. Jie baigė dienos darbus. (*Pa-tylėjusi, svajingai*) Ar tu pameni baltutėlius rūmus gale kiparisų alėjos? Pameni, kaip prisijodinėjusi atiduodavai žirgą vergui ir krisdavai į minkštą guolį? O aš pašauk-davau tarnaites, kad tave nupraustų ir aprengtų. Tu bu-vai valdovė, karaliaus duktė, ir jokia prabanga nebuvo tau per didelė. Iš skrynių iškeldavo drabužius, ir tu, ra-mi ir nuoga, rinkdavaisi apdarą, kol tave trindavo kve-piančiais aliejais. . .

MEDEJA. Nutilk, moteriške, tu labai kvaila. Manai, aš gailiuosi tų rūmų, apdarų, vergų?

AUKLĖ. Ir paskui pabėgti, vis dėlto pabėgti.

MEDEJA. Aš visada būčiau galėjusi iš ten pabėgti.

AUKLĖ. Persekiojamos, bedalės, paniekintos, be tė-vynės, be namų. . .

MEDEJA. Paniekinta, persekiojama, bedalė, be tėvy-nės, be namų, bet ne vieniša.

AUKLĖ. Tu ir mane išsitempei drauge. . . Sulaukusią šitokio amžiaus! O jeigu aš numirsiu, kur dėsi mane?

MEDEJA. Paliksiu kokiam urve arba kur nors pakely, sene. Ir manęs laukia tokia pat dalia, jau su tuo susitaičiau. Bet aš ne vieniša.

AUKLĖ. Jis juk meta tave, Medėja.

MEDEJA (*surinka*). Nel! (*Nuščiūva*) Pasiklausyk.

AUKLĖ. Tai vėjas. Tai šventės atbalsiai. Jis negriš ir šįvakar.

MEDEJA. Bet kas ten per šventė? Kokia gi laimė taip tvoskia bjauriu jų prakaitu, aitriu vynu, kepta mėsa? Korinto žmonės, ko jūs taip rėkaujate ir šokate? Ko jūs linksminatės šįvakar? Toji linksmybė gniaužia man kvapą, drasko širdį. . . Ak aukle, aukle, aš nėščia ši vakarą. Man skauda, aš bijau kaip tada, kai tu padėjai man pagimdyti kūdikį. Padėk man, aukle! kažkas juda manyje kaip anuo-met, kažkas sako „ne“ tam jų džiaugsmui, kažkas sako „ne“ laimei. (*Virpėdama prisiglaudžia prie auklės*) Jeigu aš pradėsiu rėkti, tu užspausi delnu man burną, aukle? Jeigu imsiu blaškytis, tu mane laikysi, ar ne? Tu neleisi man kankintis vienai. . . O, laikyk mane apkabinusi, aukle, laikyk iš visų jėgų! Laikyk mane kaip tada, kai buvau maža, laikyk kaip aną vakarą, kai vos nenumiriau gimdydama. Šiąnakt aš vėl kažką gimdysiu. Gimdysiu kažką didesnį, stipresnį už save, tik nežinau, ar užteks man jėgų. . .

Stalga įeina berniukas ir sustoja

BERNIUKAS. Ar jūs Medėja?

MEDEJA (*jam sušunka*). Taip! Sakyk greičiau! Aš viską žinau!

BERNIUKAS. Mane Jasonas atsiuntė.

MEDEJA. Jis nebegriš? Jis sužeistas, miręs?

BERNIUKAS. Jis liepė pasakyti, kad jūs išgelbėta.

MEDEJA. Jis nebegriš?

BERNIUKAS. Jis liepė pasakyti, kad ateis, kad reikia jo laukti.

MEDEJA. Jis nebegriš? Kur jis?

BERNIUKAS. Pas karalių. Pas Kreontą.

MEDEJA. Nelaisvėje?

BERNIUKAS. Ne.

MEDEJA (*vei susunka*). Ak! Tai šitos iškilmės jo garbei? Sakyk. Tu gi matai, kad viską žinau. Tai jo garbei?
BERNIUKAS. Taip.

MEDEJA. O ką jis padarė? Sakyk, tik greičiau! Tu bėgai, tu toks įraudęs, tu skubi vėl pas juos grįžti... Jie juk šoka, ar ne?

BERNIUKAS. Taip.

MEDEJA. Ir geria?

BERNIUKAS. Šešios statinės atkimštos priešais rūmus!

MEDEJA. Ir žaidimai, ir petardos, ir fejerverkai, kylantys į dangų. Greičiau, greičiau, berniuk, tu būsi įvykęs užduotį ir galėsi grįžti tenai ir linksintis. Tu manęs nepažįsti. Kas tau gali ką padaryti, jei tu man pasakysi? Mano veidas tave gąsdina? Nori, kad nusišypsuočiau? Va ir šypsausi. Turbūt gera toji žinia, jeigu ten šoka... Na sakyk, berniuk, aš vis tiek žinau.

BERNIUKAS. Jis veda Kreusą, Kreonto dukterį. Rytoj rytą vestuvės.

MEDEJA. Ačiū, berniuk! Dabar eik šokti su Korinto mergaitėmis. Šok, kol tik valiosi, šok per visą naktį! O kai būsi senas, prisimink, kad tu, ne kas kitas, atnešė šią žinią Medėjai.

BERNIUKAS (*žengęs žingsnį*). Ką jam pasakyti?

MEDEJA. Kam?

BERNIUKAS. Jasonui.

MEDEJA. Kad aš tau pasakiau ačiū!

B e r n i u k a s i š e i n a

MEDEJA (*staiga surinka*). Dėkui, Jasonai! Dėkui, Kreontai! Dėkui tau, naktie! Visiems dėkui! Kaip viskas paprasta! Aš atgavau laisvę... .

AUKLĖ (*eidama prie Medėjos*). Išdidusis mano ereli, mano vanagiuk... .

MEDEJA. Pasitrauk, aukle! Man jau nebereikia tavo rankų. Mano kūdikis atėjo į pasaulį pats vienas. Ir ši syki tai mergaitė. O mano neapykanta! Kokia tu gaivi... . Kokia tu švelni, kokį nuostabų kvapą skleidi! Maža juodoji dukterie! Nuo šiol mylėsiu tik tave vieną pasauly.

AUKLĖ. Eik šen, Medėja!

MEDEJA (*išsitiesusi visu ūgiu, rankas prispaudusi prie krūtinės*). Atstok, aš klausausi.

AUKLĖ. Kam tau jų muzika? Grįžtam!

MEDEJA. Aš jos nebegirdžiu. Aš klausausi savo neapykantos. . . O saldybel! O prarastoji galia! . . . Kaip mane veikdavo didelės karštos jo rankos, aukle! Vos tik jis jeidavo į mano tėvo rūmus ir paliesdavo mane. . . Dešimt metų praėjo, ir Jasono ranka mane paleidžia. Aš vėl atgaunu save. Nejaugi tai buvo sapnas? Ne, ne, tai aš, Medėja! Bet aš jau nebe ta moteris, prisirišusi prie vyro kvapo, nebe toji kalė, kuri guli ir laukia. Gėda, gėda! Mano skruostai dega, aukle. Aš laukdavau jo kasdien, išskėtusi kojas, tuščia, apgrobtą. . . Nuolankiai laukdavau tos savo esybės dalies, kurią jis galėjo man duoti ir vėl atsiimti, laukdavau tos jam priklausančių mano iščių šerdies. . . Aš turėjau būti paklusni ir šypsotis, ir puoštis, kad patikčiau, juk kiekvieną rytą jis išeidavo, išsinešdavo dalelę manęs, o aš buvau tokia laiminga, kad vakare jis grįš ir vėl mane sugražins sau pačiai. Aš turėjau jam gauti aukso vilną, kai jos įsigeidė, dėl jo turėjau išduoti visas savo tėvo paslaptis, užmušti savo brolių, o kai jis pabėgo, aš, nusikaltėlė ir bedalė,— visur sekiau jam iš paskos. Aš padariau viską, ko reikėjo, ir būčiau galėjusi padaryti dar daugiau. Tu tai žinai, aukle, juk tu irgi esi mylėjusi.

AUKLĖ. Taip, mano vilke!

MEDEJA (*šaukia*). Aggrobtai! . . O saule, jeigu aš tikrai iš tavęs kilusi, kodėl padarei mane tokią? Kodėl mane padarei moterimi? Kam šitos krūtys, tasai silpnumas, toji žaizda, atsivėrusi manyje? Ar ne gražus būtų buvęs jaunuolis Medėja? Ar nebūtų buvęs stiprus? Kietas kaip akmuo kūnas, tas, kuris ima, o paskui pasitraukia,— tvirtas, sveikas, nepažeidžiamas. O, būtų pabandęs tada ateiti Jasonas, būtų pabandęs liesti mane savo didelėmis baisiomis rankomis! Kiekvienas mudviejų — taip, kiekvienas! — laikytume rankoje peilį. Ir tas, kuris stipresnis, nužudytų kitą ir išeitų laisvas. O, tai būtų ne tokia kova, kai geidi, kad kito petys paliestų tavo petį, kai maldauji, kad tave sužeistų. . . Moteris! Moteris! Kalė! Kūnas, sutvertas iš saujos purvo ir vyro šonkaulio! Vyro nuosavybė! Kekšė!

AUKLĖ (*apkabindama ją*). Tu ne tokia, Medėja! Ne tokia!

MEDĖJA. Tokia pat kaip ir visos! Tiktai dar silpnesnė, dar atlapesnė negu kitos. Dešimt metų! Bet šįvakar visas baigta, aukle, aš vėl Medėja. Kaip gera!

AUKLĖ. Nurimk, Medėja!

MEDĖJA. Aš rimstu, aš jau rami. Matai, kokia aš rami, aukle, kaip švelniai kalbu. Aš mirštu. Aš švelniai viską savy žudau. Smaugiu.

AUKLĖ. Eikš čia! Tu mane gąsdini! Grįžkim!

MEDĖJA. Ir man baisu.

AUKLĖ. Ką jie dabar mums padarys?

MEDĖJA. Jie mums?! Tai mes turime klausti savęs, ką padarysime jiems, senel! Ir aš bijau, bet ne jų muzikos, ne jų šūkavimo, ne jų utėliaus valdovo ir jo įsakymų — aš bijau savęs! Jasonai, tu buvai užmigdęs Medėją, ir štai ji pabunda! Neapykanta! Neapykanta! Milžiniška palaimos banga tu užlieji mane, ir aš vėl atgimstu.

AUKLĖ. Jie išvays mus, Medėja.

MEDĖJA. Galbūt.

AUKLĖ. Kur mes pasidėsime?

MEDĖJA. Mes visada rasime šalį, balandėle, šiame ar aname pasauly, šalį, kurioje Medėja bus valdovė. O mano niūrioji karalyste, tu vėl man sugrįžai!

AUKLĖ (*burba*). Ir vėl reikės viską krautis...

MEDĖJA. Mes susikrausim paskui, senel!

AUKLĖ. Kada paskui?

MEDĖJA. Ir tu dar klausi?

AUKLĖ. Ką tu nori daryti, Medėja?

MEDĖJA. Tai, ką padariau dėl jo, kai išdaviau tėvą, kai turėjau nužudyti brolių, kad galėtume pabėgti; tai, ką padariau senajam Pelijui, kai norėjau padėti Jasonui tapti jo salos valdovu; ką aš dešimtis kartų dariau jo labui, o šįsyk pagaliau padarysiu sau!

AUKLĖ. Tu pakvaišai! Tu negali to padaryti!

MEDĖJA. Ko negaliu, moteriške? Aš esu Medėja, vienai viena palikta prie šio vežimo, ant šitos man svetimos jūros kranto, atstumta, paniekinta, nekenčiama. Bet nėra nieko, ko aš negalėčiau padaryti!

Muzika tolumoje ima groti garsiau. Medėja perrėkia ją Tegu jie sau dalnuoja, tegu greičiau užtraukia vestuvių himną! Te greičiau aprenkia nuotaką savo rūmuose! Iki sutuoktuvių dar visa rytojaus diena... O Jasonai, tu juk pažįsti mane, žinai, kokią skaisčią paėmei mane Kolchidėje. Ko tu galėjai tikėtis? Kad aš raudosiu? Kraujo ir nusikaltimų keliu aš sekiau paskui tave, tad kraujo ir nusikaltimo reikia išsiskiriant su tavim!

AUKLĖ (*puldama prie jos*). Nutilk, nutilk, maldauju tavel Užgniauzk savo skundus giliai širdy, užgniauzk savo neapykantą. Pakentėk. Šį vakarą jie stipresni už mus! MEDĖJA. Ir kas iš to, aukle?

AUKLĖ. Tu atkeršysi, mano vilke, tu atkeršysi, mano vanage. Kada nors ir tu padarysi jiems ką bloga. Bet čia mudvi bejėgės. Dvi pašalaitės vežime, traukiamame seno kuino; dvi paukštidižių vagilės, į kurias vaikai laido akmenimis. Palauk savo dienos, savo valandos, netrukus tu būsi stipresnė.

MEDĖJA. Stipresnė kaip šįvakar? Niekados.

AUKLĖ. Bet ką tu gali padaryti šitoje priešų saloje? Kolchidė toli ir net iš Kolchidės esi išvaryta. O dabar mus apleidžia Jasonas. Tad kas tau beliko?

MEDĖJA. Aš pati!

AUKLĖ. Vargše! Kreontas — karalius, ir šitoje dykvietėje jie mus pakentė tik tol, kol norėjo. Tereikia jam tarti žodį, tereikia mostelti, ir visi tuojau bus čia su peiliais ir vėzdais. Jie mus užmuš.

MEDĖJA (*tyliai*). Jie mus užmuš. Tačiau per vėlai.

AUKLĖ (*puola jai į kojas*). Medėja, aš sena, bet nenoriu mirti! Aš išėjau paskui tave, viską mečiau dėl tavęs. O šioje žemėje dar tiek daug gerų dalykų: saulės įkaitintas suolas, ant kurio gali pailsėti; šiltas viralas vidurdienį; užsidirbti vargani grašiai rankoje; vyno gurkšnis, kuris prieš miegą sušildo širdį.

MEDĖJA (*paspiria ją koja, paniekinamai*). Ak tu, stipenal Vakar aš irgi norėjau gyventi, o šiandien man vis tiek, ar gyvensiu, ar mirsiu.

AUKLĖ (*stvarstydama jos kelius*). Aš noriu gyventi, Medėjal

MEDEJA. Žinau, jūs visi trokštate gyventi. Ir Jasonas palieka mus todėl, kad nori gyventi.

AUKLĖ (*staiga šiurkščiai*). Tu nebemyli jo, Medėja! Tu jau seniai jo nebegeidi. Juk viskas matyt ir girdėt ankštame būste ant ratų. Jis pirmas vieną vakarą pasakė, kad jam per karšta ir kad jis norėtų išsinešti savo patalą laukan. Tu leidai jam tai padaryti, ir aš girdėjau, kaip su palengvėjimu atsikvėpei, išsitiesdama guolyje tą vakarą, kai likai viena. Galima žudyti dėl vyriškio, su kuriuo dar gyvenai, bet ne dėl vyriškio, kuriam naktį leidai pasitraukti iš savo lovos.

MEDEJA (*stveria ją už apykaklės ir staigiai prisitraukia prie pat veido*). Klausyk, moteriškel! Tu per daug žinai, per daug kalbi. Aš čiulpiu tavo pieną ir pakenčiau tavo aimanas. Na ir kas? Ne pienu išmito Medėja, tu tą žinai! Aš skolinga tau ne daugiau kaip ožkai, kurią galėjau žįsti vietoj tavęs. Dabar klausykis: man gana tavo šnekų apie podagrą, gurkšnį vyno ir apie saulę, šildančią tavo sutrūnijusius kaulus... Marš prie savo puodų, sene, drožk šluoti aslos, skusti bulvių — drauge su kitomis, tokiomis pat kaip tu! Mūsų žaidimas — ne jūsų nosiai. Ir jeigu atsitiktinai, niekuo dėtos, taip pat žūsitate jame — ką gi, labai gaila, bet nieko nepadarysil (*Žiauriai bloškia ją ant žemės*)

AUKLĖ (*surinka*). Medėja, kažkas ateina!

Medėja atsigręžia. Prieš ją stovi Kreontas, atlydėtas keleto vyriškių

KREONTAS. Tu Medėja?

MEDEJA. Taip.

KREONTAS. Aš Kreontas, čionykštis valdovas.

MEDEJA. Būk sveikas.

KREONTAS. Man apie tave pasakojo. Tavo nusikaltimai jau ir čia žinomi. Vakarašios salose moterys gąsdina jais savo vaikus. Kurį laiką aš pakenčiau tave ir tavo vežimą šiuose smėlynuose; dabar tau metas keliauti.

MEDEJA. Ką aš padariau Korinto žmonėms? Gal apgrobiau jų paukštides? Gal apsargdinau jų gyvulius? O gal užnuodijau šaltinį, sėdamasi vandenį maistui?

KREONTAS. Dar ne. Bet tu gali šitai padaryti. Keliauk sau.

MEDĖJA. Kreontai! Mano tėvas — taip pat karalius.

KREONTAS. Žinau. Keliauk į Kolchidę ir skųskis ten.

MEDĖJA. Gerai, aš tenai grįšiu. Aš nebegąsdinsiu garbingų Korinto moterų, mano arklys nebevogs skurdžios tavo krašto žolės. Aš grįžtu į Kolchidę, bet tegul mane ten nugabena tasai, kuris atgabeno čionai.

KREONTAS. Ką tu nori tuo pasakyti?

MEDĖJA. Gražink man Jasoną.

KREONTAS. Jasonas — mano svečias, karaliaus, mano buvusio draugo, sūnus, ir jo valia elgtis, kaip jam patinka.

MEDĖJA. Kokias ten dainas dainuoja? Kam tie fejerverkai, šokiai, kam liejasi vynas? Jeigu ši naktis man paskutinė tavo žemėje, kodėl tavo garbingieji korintiečiai trukdo man miegoti?

KREONTAS. Aš atėjau pasakyti tau kodėl. Šįvakar švenčiamos mano dukters vestuvės. Rytoj Jasonas susituoks su ja.

MEDĖJA. Ilgiausių metų, daug laimės jiedviem!

KREONTAS. Jie apsieis ir be tavo linkėjimų.

MEDĖJA. Kodėl jų nepriimi, Kreontai? Pakviesk ir mane į vestuves. Pristatyk savo dukteriai. Žinai, aš galiu jai būti naudinga. Juk jau dešimt metų esu Jasono žmona ir turėjau gana laiko ją pažinti, o jinai pažįstama su juo tik dešimt dienų.

KREONTAS. Kaip tik dėl to, kad būtų išvengta šitos scenos, nusprendžiau, jog tu paliksi Korintą šiąnakt. Kin-kyk arklių, kraukis daiktus, už valandos turi jau būti peržengusi sieną. Šitie vyrai tave palydės.

MEDĖJA. O jeigu aš neklausysiu?

KREONTAS. Sūnūs senojo Pelijo, kurį nužudei, kreipėsi į visus mūsų krašto valdovus, reikalaudami tavo galvos. Jeigu liksi, aš tave išduosiu jiems.

MEDĖJA. Jie tavo kaimynai. Jie stiprūs. Valdovai dažnai daro vieni kitiems tokias paslaugas. Kodėl tu šito nepadarai tuojau pat?

KREONTAS. Jasonas prašė, kad leisčiau tau iš čia išvažiuoti.

MEDEJA. Gerasis Jasonas! Aš turiu jam būti dėkinga, ar ne? Tu nori pamatyti, kaip tesaliečiai kankins mane jo vestuvių dieną? Tu nori išgirsti, kaip teisme, už keleto mylių nuo Korinto, aš pagarsinsiu visiems, dėl ko nužudžiau Peliją? Dėl žento, garbingi teisėjai, dėl žento jūsų mielojo kaimyno karaliaus, su kuriuo palaikote tokius gerus santykius... Tu lengvapėdiškai žiūri į valdovo priedermes, Kreontai! Dar savo tėvo rūmuose spėjau patirti, kad valdyti reikia kitaip. Liepk mane tučtuojau nugabyti.

KREONTAS (*niauriai*). Taip, turėčiau tai padaryti. Bet aš pažadėjau leisti tau išvažiuoti. Tu turi vieną valandą.

MEDEJA (*išdidžiai atsistoja prieš jį*). Kreontai, tu senas. Tu jau ilgai karaliauji. Tu esi matęs daugel žmonių ir vergų. Tavo rankos seniai suteptos. Pažvelk man į akis ir atpažink mane! Aš — Medėja. Aš duktė Ajeto, kuris, kai reikėjo, siųsdavo myriop žmones, tikėk, kur kas menčiau nusikaltusius negu aš. Aš iš tavo padermės. Aš iš tų, kurie teisia ir pasmerkia, nebeatšaukdami nuosprendžio, negrauziami sąžinės. O tu elgiesi ne kaip valdovas, Kreontai. Jeigu nori, kad Jasonas būtų tavo dukters vyras, įsakyk tuojau nužudyti mane ir senę, ir anava miegančius vaikus, ir arklį. Drauge su abiem savo patikėtiniais sudegink viską, kas gyva šiuose smėlio tyruose, pelenus išbarstyk pavėjui. Iš Medėjos teliks didelė juoda dėmė šioje žolėje ir pasaka, vakarais gąsdinanti Korinto vaikus.

KREONTAS. Kodėl tu nori mirti?

MEDEJA. O kodėl tu nori, kad aš gyvenčiau? Nei tau, nei man, nei Jasonui nereikia, kad dar bent valandą likčiau gyva, tu ir pats tą puikiai žinai.

KREONTAS (*mostelėjęs niūriai sako*). Man jau koktu lieti kraują.

MEDEJA (*šaukia*). Tada jau esi per senas būti valdovu! Pavesk valdyti sūnui, tegu jis daro šitą darbą kaip pridera, o tu augink sau vynuoges ir šildykis saulėje! Daugiau niekam nebetinki.

KREONTAS. Išpuikėle! Ragana! Manai, kad atėjau klausytis tavo patarimų?

MEDEJA. Ne, tu atėjai ne to, ir vis dėlto aš tau patarinėju! Tai mano teisė. O tavo — priversti mane nutilti, jeigu įstengsi. Štai ir viskas.

KREONTAS. Aš prižadėjau Jasonui, kad paleisiu tave, nepadaręs nieko bloga.

MEDEJA (*pašaipiai*). Nepadaręs bloga! Ne, tau nepavyks. Būtų pernelyg gerai, jeigu būčiau paleista be atpildo. Mane reikia sunaikinti, nušluoti nuo žemės paviršiaus. Kad iš Medėjos, valkiotos dešimtį metų, teliktų šešėlis, prisiminimas, apmaudi klaida. Štai apie ką svajoja Jasonas! Jis gali dumti man akis, pasislėpti tavo rūmuose, už tavo sargybinių nugarų, rasti prieglobstį tavo nekaltos dukters glėby ir po tavo mirties tapti Korinto karaliumi, bet jis žino, kad mūsų vardai susieti amžinai. Jasonas ir Medėja! Jie neperskiriami. Ar mane išguisi, ar užmuši — tavo duktė vis tiek išteka už mudviejų abiejų; ar tu nori, ar nenori — gauni mane drauge su juo. (*Šaukia*) Kreontai, būk valdovas! Padaryk, kas reikia: išvaryk Jasoną! Jis — visų mano nusikaltimų bendrininkas. Rankos, kurios palies tavo dukters kūną, suteptos tuo pačiu krauju. Duok mudviem valandą, netgi mažiau. Mes pripratę po kiekvienos piktadarybės sprukti drauge. Tikėk, mudu susiruošim greit!

KREONTAS. Ne. Keliauk viena.

MEDEJA (*netikėtai ramiu balsu*). Kreontai, aš nemaldausiu tavęs. Aš negaliu. Mano keliai nelinksta prieš tave, mano balsas nenori būti nuolankus. Bet tu esi žmoniškas, jei negalėjai manęs pasmerkti myriop. Neleisk man išvažiuoti vienai! Gražinai tremtinė! laivą, gražink jai ir palydovą! Juk atvykau aš ne viena. Kodėl gi dabar su mudviem nevienodai elgiesi? Dėl Jasono aš nužudžiau Peliją, išdaviau tėvą, nugalabijau savo brolių, niekuo dėta, kad pabėgau. Aš priklausau Jasonui, aš — jo žmona, ir kiekvienas mano nusikaltimas — jo nusikaltimas.

KREONTAS. Tu meluoji. Aš viską sužinojau. Jasonas nekaltas, jeigu jo poelgius vertinsime atskirai nuo tavųjų. Jo byla galima apginti, tu save apjuodinai pati. Jasonas kilęs iš mūsų tarpo, jis čionykščio valdovo sūnus. Jaunystėje jis galbūt prikūrė kvailysčių kaip daugybė kitų, dabar jis žmogus, galvojantis kaip ir mes. O tu at-

keliavusi iš toli, tu čia svetima — ir tavo raganavimai, ir neapykanta. Grįžk į savo Kaukazą, susirask vyrą iš savųjų, tokį pat barbarą kaip tu; ir palik mus vienus po šituo giedru dangum, ant šitos ramios jūros kranto — ji abejinga tavo nežabotoms aistroms ir tavo šūkavimams.

MEDĖJA (*patylėjusi*). Gerai, aš išvažiuosiu. O mano vaikai? Kieno jie? Nuodėmės ar Jasono vaikai?

KREONTAS. Jasonas mano, kad jie tik apsinkintų tavo kelionę. Palik juos mums. Jie užaugs rūmuose. Prižadu tau, kad rūpinsiuosi jais.

MEDĖJA (*ramiai*). Turiu dar kartą padėkoti, ar ne? Jūs žmoniški, dar daugiau — jūs visi teisingi, nejučia neapykantos.

KREONTAS. Neaušink burnos dėkodama. Važiuk. Valanda jau baigiasi, o kai mėnuo patekės aukštai danguje, niekas čia tavęs neapgins. Įsakymas jau duotas.

MEDĖJA. Kad ir koks laukinis, rūstus, nesuprantamas yra mano Kaukazas, bet ir ten, Kreontai, kaip visur, motinos glaudžia prie širdies savo kūdikius. Ir miško žvėrys taip pat. . . Jie miega tenai. Tie šauksmai, fakelai nakties tamsoj, tos svetimos rankos, kurios stvers juos ir atplėš nuo manęs — ar tai ne per žiaurus atpildas už motinos nusikaltimus? Duok man laiko iki rytdienos! Rytą pažadinsiu juos kaip visada ir nusiųsiu pas tave. Patikėk Medėja, karaliau! Vos tik jie dings už posūkio, aš išvažiuosiu.

KREONTAS (*valandėlę žiūri į ją tylėdamas, paskui ūmai*). Tebūnie taip. (*Priduria niūriai, nenuleisdamas nuo jos akių*) Matai, aš pasenau. . . Visos nakties — tau per daug. . . Tai tavo nusikaltimų metas. Reikėtų nepildyti tavo prašymo. . . Bet aš taip pat esu daug nužudęs, Medėja. Daug kūdikių užkariautose gyvenvietėse, į kurias įsiverždavau su savo girtais kareiviais. . . Už tai likimui padovanosiu mainais ramų tų dviejų vaikų miegą. Tegu jis, jeigu nori, pasinaudoja ta dovana ir pražudo manelį (*Išeina, lydintas saviškių*)

Vos tik jis dingsta iš akių, Medėjos veidas pasikeičia, ir ji, spjovusi jam įkandin, surinka visu balsu

MEDĖJA. Pasikliauk manimi, Kreontai! Pasikliauk Medėja! Reikia jam truputėlį padėti, tam likimui! Tu apsilaužei nagus, senas liūte, jeigu pildai prašymus, bandai atsiteisti už nužudytus kūdikius... O, tu nenori žadinti mano vaikų, nes vakarais, kai prisivalgęs lieki visai vienas tuščiuose rūmuose, tau ima mausti giliai krūtinėje, galvojant apie tuos, kuriuos esi nužudęs. Čia kaltas tavo pašlijęs skrandis, senas faune. Niekas daugiau! Valgyk savo tyres, gerk miltelius ir nesigraudink, kad esi toks šaunus! Senasis Kreontas, kurį tu taip gerai pažįsti,— toks iš esmės doras, bet keistas žmogus,— vis dėlto nužudė nemaža niekuo nekaltų, kai dar turėjo sveikus dantis ir stiprias rankas. Vilkai sudrasko iškaršusius savo gentainius, kad apsaugotų juos nuo praeities prisiminimų, nuo pavėluotos atgailos. Nesitikėk, Kreontai, kad ji bus tau užskaityta. Aš — Medėja, senas krokodile! Aš blaiviai viską pasvėriau; tegu dievai kimba ant tavo meškerės, jeigu nori. Aš esu patyrusi ir gero, ir blogo. Žinau, kad mokėti tenka grynais, kad kiekvienas smūgis yra geras ir kad reikia drąsiai pačiai save ginti. O jei tavo kraujas taip atvėso, tavo galios išseko, tu pasidarei toks silpnas, kad padovanojai man ištisą naktį, tau reiks už tai sumokėti! (*Šaukia auklei*) Sukis, senel! Įdėk puodą, suvyniok paklodes! Kinkyk arklį. Už valandos mes išvažiuojame.

Pasirodo Jasonas

JASONAS. Kur tu dabar?

MEDĖJA (*atsigręžia į jį*). Aš bėgu, Jasonai! Bėgu! Man gi ne naujiena sprukti iš užgyventos vietos. Tik jau nebe dėl tos pačios priežasties — juk iki šiol bėgdavau dėl tavęs.

JASONAS. Aš sekiau paskui juos. Palaukiau, kol jie nueis, kad galėčiau pasimatyti su tavim vienas.

MEDĖJA. Nejaugi tu dar nori ką nors man pasakyti?

JASONAS. O tu abejoji? Šiaip ar taip, aš pasiruošęs išklausti viską, ką tu man prieš iškeliaudama pasakysi.

MEDĖJA. Ir tu nebijai?

JASONAS. Bijau.

MEDĖJA (*iš lėto eina prie jo, ūmai*). Leisk pažvelgti

į tavo... Aš tavo mylėjau! Dešimt metų gulėjau šalia tavęs. Ar aš pasenau kaip ir tu, Jasonai?

JASONAS. Taip.

MEDĖJA. Aš vėl matau prieš akis tavo tokį pat kaip tada, pirmąją naktį Kolchidėje. Tasai tamsiaveidis didvyris, išlipęs iš savo laivo, tas išpaikintas kūdikis, išsigeidęs aukso vilnos, didvyris, kuriam negalėjau leisti mirti,— nejaugi tai buvai tu?

JASONAS. Taip, aš.

MEDĖJA. Man tada reikėjo tavo palikti vieną, kai grūmeisi su jaučiais ir milžiniais, kurie, iki dantų ginkluoti, išdygdavo iš po žemės, ir su drakonu, saugojusiu aukso vilną.

JASONAS. Galbūt.

MEDĖJA. Tu būtum žuvęs. Kaip būtų lengva gyventi pasaulyje be Jasono!

JASONAS. Pasaulis be Medėjos! Ir aš esu apie tai svajojęs.

MEDĖJA. Bet yra ir Jasonas, ir Medėja, ir ši pasaulį reikia matyti tokį, koks jis yra. Veltui prašei uošvį pagalbos, kad išvartytų mane iš savo šalies, jūros marios mudviejų neperskirtų, juk žinai. Kodėl neleidai manęs nužudyti?

JASONAS. Todėl, kad tu ilgai buvai mano žmona, Medėja. Todėl, kad mylėjau tavo.

MEDĖJA. O dabar aš jau nebesu tavo žmona?

JASONAS. Ne.

MEDĖJA. Laimingas Jasonas, atsikratęs Medėjos! Kas tau padėjo jos atsikratyti: netikėta meilė tai Korinto žąsiai, aitrus jauno kūno kvapas, stipriai suglausti tyros mergaitės keliai?

JASONAS. Ne.

MEDĖJA. Tai kas?

JASONAS. Tu pati.

Pauzė. Juodu stovi vienas priešais kitą. Žiūri vienas kitam į akis. Staiga ji pradeda šaukti

MEDĖJA. Tu niekada nebūsi laisvas, Jasonai! Medėja visada bus tavo žmona! Tu gali ištremti mane, pasmaugti nors tuojau pat, kai nebeapsiklausysi mano riksmo, bet

niekada niekada tavo atminty neišblės Medėja! Pažvelk į mano veidą, alsuojantį tik neapykanta, pažvelk į jį nekenčiančiu žvilgsniu! Pagieža ir laikas gali jį subjauroti, ydos gali įrėžti jame neišdildomus pėdsakus; vieną dieną jis virs atkariu senės veidu, visiems keliančiu siaubą, bet tu iki pat savo dienų galo jame matysi Medėjos bruožus!

JASONAS. Nel Aš užmiršiu.

MEDEJA. Manai? Tu nugrimsi į kitas akis, svaiginsies kitomis lūpomis, kur tik galėsi, tenkinsi savo mažus vyriškus malonumus. Būk ramus, tu dar turėsi kitų moterų, turėsi jų tūkstančius, o galėjai turėti vieną. Tau niekados nebus gana, nes jų akyse ieškosi mano akių atšvaito, jų lūpose — mano lūpų skonio, jų kūnuose — Medėjos kvapolo!

JASONAS. Viso to, nuo ko aš noriu pabėgti!

MEDEJA. Tu gali šito geisti protu, nešvankiu vyro protu, bet suklaidintos tavo rankos, tamsoje liesdamos svetimus kūnus, nenorom ieškos prarastos Medėjos kūno linijų! Protas kuždės tau, kad jos, tos kitos, šimtą kartų jaunesnės arba gražesnės. Tada neužsimerk, Jasonai, nė akimirką nepasiduok iliuzijai! Atkaklios tavo rankos ir nenorom ieškotų įprastos vietos ant žmonos kūno... Kad ir kiek naujų Medėjų, nors truputį panašių į mane, aplan-kys tavo, senio, guolį, tuo tarpu kai aš, tikroji Medėja, susenusi, neatpažįstama, būsiu jau oda aptrauktas skeletas, kiekvieną sykį, vos palietę bent kiek apskritesnę klubo išlinkimą, bent kiek kitokią kūno liniją, amžinai jauni tavo iškaršusių rankų pirštai pasiges Medėjos ir stebėsis jos neradę. Nusikirsk sau rankas, Jasonai, nusikirsk tuojau pat! Arba pakeisk jas kitomis, jei dar nori mylėti!

JASONAS. Nejaui manai, kad aš palieku tave, ieškodamas kitos meilės? Nejaui manai, kad noriu pradėti iš naujo? Aš nekenčiu ne tik tavęs, bet ir meilės!

Pauzė. Jie žiūri vienas į kitą

MEDEJA. Kur tu nori mane padėti? Kur tu mane išsiunti? Ar pasieksiu aš Fasio krantus, Kolchidę, tėvo karalystę, laukus, kur pralietas mano brolio kraujas? Tu mane išvarai. Į kokius kraštus liepi keliauti be tavęs?

Prie kokių neužkariautų jūrų? Prie Ponto sąsiaurio, kurį perplaukiau įkandin tavęs, apgaudinėdama, meluodama, vogdama tavo labui; į Lemną, kur manęs turbūt nepamiršo; į Tesaliją — ten laukia manęs, norėdami atkeršyti už tėvą, kurį nužudžiau dėl tavęs? Visus kelius, kuriuos tau atvėriau, užsikirtau pati sau. Aš — Medėja, prislėgta siaubingų piktadarybių. Tu nenori manęs pažinti, bet jie mane dar pažįsta! Kaip keblu, senasis bendrininke, ar ne? Reikėjo leisti, kad mane nužudytų, dabar tu pats matai.

JASONAS. Aš tave išgelbėsiu.

MEDĖJA. Tu mane išgelbėsi! Ką tu išgelbėsi? Šitą išsekusią odą, šitą Medėjos skeletą, pasmerkta bastymuisi, ilgesiui ir neapykantai? Kąsnelis duonos, šiokia tokia pastogė, ir tegu ji sau karšta viena, ar ne? Kad tik daugiau nieko nebeišgirstum apie ją!.. Ko tu delsi, Jasonai? Kodėl nepadarei galo? Yra vienintelė vieta, vienintelė buveinė, kur Medėja pagaliau nutilis. Dovanok tą ramybę, kurios man linki, kitaip tau nebus gyvenimo. Eik ir pasakyk Kreontui, kad sutinki. Viena slogi akimirka — ir viskas baigta. Tu jau šiandien nužudei Medėją, juk pats gerai žinai. Medėja mirė. Tai kas, jeigu praliesi dar truputėlį jos kraujo? Klanas, kurį sugers žemė, veidas, iškreiptas priešmirtinės grimasos, kūnas, kurį užkas kur nors duobėje. Ir nieko daugiau. Užbaik, Jasonai. Aš nebegaliu laukti. Eik — pasakyk Kreontui.

JASONAS. Ne.

MEDĖJA (*švelniau*). Kodėl? Gal manai, kad esti skaudžiau, kai trūkinėja raumenys, kai plyšta oda?

JASONAS. Aš visai netrokštu tau mirties. Tavo mirtis — tai vis dar tu. Aš noriu užmaršties ir ramybės.

MEDĖJA. Šito tu niekada neturėsi, Jasonai! Šitai tu praradai aną vakarą Kolchidės giraitėje, kai nutvėrei mane už rankų. Gyva ar mirusi, Medėja yra šičia, ji sergsti tavo džiaugsmą ir ramybę. Kalbą, pradėtą su ja, pertrauks tiktai mirtis. Tai kas, kad švelnumo ir meilės kupini žodžiai virto užgauliojimais ir rietenomis, o dabar neapykanta, — tu vis tiek visada kalbiesi tik su Medėja. Visas pasaulis tau yra Medėja — amžinai!

JASONAS. Argi ir Jasonas visada tau buvo visas pasaulis?

MEDEJA. Taip!

JASONAS. Kaip greitai tu užmiršti! Aš atėjau ne todėl, kad paskutinį kartą sukelčiau šeimyninį vaidą, bet kas pirmasis paliko guolį, sujungusį, pasak tavęs, mus amžinai? Kas pirmasis leido kitoms rankoms paliesti savo kūną, kas pajuto ant savęs kito vyro svorį?

MEDEJA. Aš!

JASONAS. Maniau, jog pamiršai ir kodėl mes bėgom iš Nakso.

MEDEJA. Tu jau tolai nuo manęs. Nors tavo kūnas kasnakt gulėdavo greta, bet vaizduotėje — o, toji nešvanki vyriška vaizduotė! — tu slapčia jau ieškojai kitos laimės, be manęs. Ir štai aš pirmoji pabandžiau bėgti, bėgti nuo tavęs, — teisybė!

JASONAS. Patogus žodis — bėgti. . .

MEDEJA. Matyt, ne visiškai, nes man tai nepavyko. . . Aš beregint ėmiau nekęsti tų rankų, to svetimo kvapo, net pasitenkinimo, kurio tu man nebesuteikdavai. Ir aš padėjau tau nužudyti jį, aš tau pasakiau, kada jis ateis. Aš tapau tavo bendrininke. Tau išdaviau jį. Nejaugi užmiršai tą vakarą, kai aš pašnibždėjau: „Eik, jis ten, tu gali jį sučiupti!“

JASONAS. Niekada daugiau neprimink to vakaro!

MEDEJA. Tą vakarą aš padariau dvigubą niekšybę, argi ne? Ir tu mane niekinai, tu nekentei manęs visa esybe, aš nebegalėjau tikėtis iš tavęs nieko, tik šito abejingo žvilgsnio, — ir vis dėlto tavęs, tik tai tavęs maldavau pasiimti ir mane kartu. . . O jis buvo gražus, tasai piemuo iš Nakso, Jasonai! Jis buvo jaunas ir mylėjo mane!

JASONAS. Kodėl tu nepaprašei jo, kad nužudytų mane? Aš dabar miegočiau amžinu miegu toli nuo tavęs; manęs nebebūtų.

MEDEJA. Negalėjau! Aš kaip musė prilipau prie tavo neapykantos, vėl leidausi į kelionę su tavim; o kitą dieną vėl glaudžiausi prie tavo nuobodžiaujančio kūno, kad pagaliau kaip nors užmigčiau. Manai, kad neniekinau savęs? Tūkstantį kartų labiau nei tu! Likusi viena, staugiau prieš veidrodį, draskiau save nagais, kad esu kaip kalė, kuri grįžta gulti į savo urvą. Žvėrys, tie nors užmiršta kits kitą ir išsiskiria, patenkinę geismą. . . Bet aš tave pa-

žįstu, Korinto merginų užkariautojau! Pažįstu kaip savo penkis pirštus. Žinau viską, ką tu gali duoti. . . Ir vis dėlto, kaip matai, aš dar čia.

JASONAS. Ar tik nebūsi per greit privertusi užmušti tą savo piemenį!

MEDĖJA (*karštai*). Aš dar ir paskui bandžiau, Jasonai. Nejaugi tu nežinojai? Dar bandžiau su kitais. Bet negalėjau!

Pauzė

JASONAS (*netikėtai švelniai*). Vargšė Medėja. . .

MEDĖJA (*atsistoja prieš jį kaip furiją*). Aš draudžiu tau gailėtis manęs!

JASONAS. O niekinti ar leidi? Vargšė Medėja, visiškai susipainiojo! Vargšė Medėja, nuo kurios nusigręžė visas pasaulis. Gali drausti tavęs gailėtis. Niekas niekada nebesigailės tavęs. Taip pat ir aš; net jeigu tik šiandien būčiau sužinojęs tavo gyvenimo istoriją, negalėčiau tavęs gailėtis. Vyras Jasonas tave smerkia kaip ir kiti vyriškiai. Ir šis nuosprendis visiems laikams, Medėja! Koks vis dėlto gražus vardas, tik tu vienintelė šiame pasauly jį ir turėsi. Išdidėle! Slėpk į tamsų kampilį, kuriame saugai savo džiaugsmus, ir jį — niekad žemėje daugiau nebebus Medėjų. Motinos nebeduos šio vardo savo dukterims. Kaip ir dabar tu būsi vienintelė Medėja iki pat amžių pabaigos.

MEDĖJA. Tuo geriau!

JASONAS. Tuo geriau! Pasitempk, sugniaužk kumščius, spjaudykis, trypk kojomis. . . Kuo daugiau mūsų tave smerksime, nekėsime tavęs, tuo bus geriau, ar ne? Kuo labiau plėsis apie tave ratas, kuo tu būsi vienišesnė ir kuo daugiau turėsi priežasčių pati savęs nekęsti, tuo bus geriau. Bet šįvakar, deja, tu ne viena. . . O aš, labiau už kitus prisikentėjęs per tave, aš, kurį tu išsirinkai iš visų, kad galėtum kankinti, aš gailiuosi tavęs!

MEDĖJA. Nedrįsk!

JASONAS. Taip, man gaila tavęs, Medėja, nes tu gyveni tik sau, gali duoti tik tam, kad atsiimtum. Man gaila tavęs, amžinai prikaustytos prie savęs pačios, apsuptos tokio pasaulio, kokį tu tematai. . .

MEDĖJA. Nebruk man savo gailesčio! Medėja ir sužeista dar baisi. Verčiau ginkis!

JASONAS. Tu panaši į žvėrelį, kuriam perskrosta pilvas ir kuris kaunasi, painiodamasis savo paties žarnose, bet vis tiek nuneria galvą, taikstydamasis puliti priešą.

MEDĖJA. Vargas medžiotojui, kuris leidžia sau graudintis, užuot laikęs ginklą paruoštą. Tu žinai, Jasonai, ką aš dar galiu padaryti?

JASONAS. Taip, žinau.

MEDĖJA. Tu žinai, kad aš nesusvėlnėsiu, kad nė pasuktinę akimirką nepasiduosiu gailesčiui! Tu ne kartą esi matęs mane kovojančią ir rizikuojančią viskuo dėl niekų.

JASONAS. Taip.

MEDĖJA. Tai ko tu nori? Ko atėjai? Kad viską ūmai sugadintum savo gailesčiu? Aš piktadarė, tu juk žinai. Aš išdaviau tave kaip ir kitus. Aš moku daryti tik bloga. O tu jau nebeįstengi manęs kęsti, tu nujauti, kokią piktadarybę sumaniau. Tad saugokis! Traukis! Šaukis pagalbos! Ginkis, užuot žiūrėjęs į mane tokiomis akimis.

JASONAS. Ne, nesiginsi!

MEDĖJA. Aš esu Medėja! Aš Medėja! Tu apsirinkil Medėja, kuri tau visada užtraukdavo tik gėdą. Aš melavau, apgaudinėjau, vogiau, aš nedora... Per mane tu klajoji, ir viskas aplink tave sutepta krauju. Aš esu tavo nelaimė, Jasonai, tavo opa, tavo šašai. Aš — tavo pražudyta jaunystė, tavo sugriautas namų židinyš, tavo bastūniškas gyvenimas, tavo vienatvė, tavo gėdinga liga. Aš — visi tavo nešvarūs darbai ir visos tavo nešvankios mintys! Aš — išpuikimas, egoizmas, paleistuvystė, ydos, nusikaltimai. Aš skleidžiu dvoką! Aš dvokiu, Jasonai! Visi bijo manęs, traukiasi šalin. Juk tu žinai, kas aš tokia, žinai, kad aš netrukus būsiu griuvena, pabaisa, tulžinga senatvė. Visa, kas šioje žemėje yra juoda ir bjauru, — tai aš; aš — visų blogybių šaltinis. Bet kodėl, visa tai žinodamas, nepaliauji į mane šitaip žiūrėti? Aš nenoriu tavo švelnumo! Aš nenoriu tavo gerų akių. (*Šaukia*) Gana, gana, Jasonai, arba aš tuojau pat tave užmušu, kad daugiau taip į mane nežiūrėtum!

JASONAS (*švelniai*). Gal taip būtų užvis geriausia, Medėja.

MEDEJA (*žiūri į jį ir visai paprastai sako*). Ne. Anaip-
tol ne.

JASONAS (*prieina prie jos, paima už rankos*). Tada išklausk mane. Aš negaliu tau sutrukdyti būti pačiai savimi. Negaliu tavęs sulaukyti nuo blogio, kurį nešioji savyje. Beje, viskas jau nulemta. Šitie neišsprendžiami konfliktai jau sprendžiasi kaip ir visa kita, ir kai kas, be abejonės, jau žino, kuo viskas baigsis. Aš nieko negaliu pakeisti. Tik iki galo suvaidinti vaidmenį, senų seniausiai tekusį mano daliai. Viena, ką galiu,— tai nors kartą viską išsakyti. Žodžiai bejėgiai, bet tegul jie tuojau bus ištarti, ir jeigu šįvakar drauge su kitais ir man skirta būti šios tragedijos auka, tai aš geriau mirsiu apsilavęs savo žodžiais. . .

Aš mylėjau tave, Medėja, iš pradžių taip, kaip vyras myli moterį. Tu, aišku, pažinai tik tokią meilę, tik šitokia meile mėgavais, bet aš tau daviau daugiau negu vyriškio meilę — tu gal nė nežinotai šito. Aš gyvenau tavimi, kaip kūdikis gyvena syvais moters, kol jį pagimdo. Tu ilgai buvai man tėvynė, šviesa, tu buvai oras, kuriuo aš kvėpavau, vanduo, be kurio negali gyventi, buvai man kasdieninė duona.

Kai sutikau tave Kolchidėje, buvai paprasta mergaitė, tik gražesnė ir atšiauresnė negu kitos; aš paėmiau tave jėga ir išsivežiau drauge su aukso vilna. Tai šito Jasono tu gailiesi? Pasigrobiau tave sykiu su tavo tėvo aukso, ketindamas kaip ir jį kuo greičiau išseikvoti, smagiai pasinaudoti. Juk, be tavęs, aš dar turėjau laivą ir ištikimus draugus, manęs dar laukė nauji nuotykių. . . Iš pradžių, Medėja, mylėjau tave kaip ir tu mane: save tavyje. Visas pasaulis man buvo Jasonas, Jasono džiaugsmas, jo narsumas ir jėga — jo godulys. O kadangi mes abu turėjom gerus dantis, tai kokį sykį vienas iš mūsų būtų prarijęs kitą. . .

Ir štai vieną vakarą, kuris niekuo nesiskyrė nuo kitų, tu it maža mergaitė užsnūdai prie stalo, padėjusi galvą man ant peties. Ir kaip tik tada, tą vakarą, kai tave tikriausiai buvo nukamavusi ilga kelionė, staiga pajutau, kad privalau tavimi rūpintis. Prieš valandėlę aš dar buvau Jasonas ir didžiausią malonumą man teikė viską šiame

pasaulyje imti jėga. Bet vos tik tu nutilai, vos tavo galva nusviro man ant peties, viskas pasibaigė... Aplinkui dar skambėjo juokas ir šnekos, o manęs jau nebebuvo su tais žmonėm. Jaunuolis Jasonas mirė. Aš buvau tavo tėvas, tavo motina, aš buvau tasai, ant kurio peties ilsėjosi miegančios Medėjos galva. Kokie sapnai šmėkščiojo tavo mažoje moteriškoje galvutėje, kol aš rūpestingai tave laikiau? Nusinešęs į guolį, tą vakarą nepaliečiau tavęs, net negeidžiau. Tik žiūrėjau į tave miegančią. Naktis buvo rami, mes gerokai buvome atsiplėšę nuo persekiotojų, prie mūsų budėjo ginkluoti mano draugai, ir vis tiek nediršau sumerkti akių. Visą naktį saugojau tave, Medėja, pats nežinodamas nuo ko.

Rytą mes vėl patraukėme tolyn, ir dienos buvo panašios į visas kitas, tik mano palydovus, kurie vos pašaukti leisdavosi su manim į nežinomas jūras, visus tuos Kolchidės jaunuolius, kurie, vos man pamojus, būdavo pasirengę savo menkais ginklais pulti pabaisas, pamažu apėmė baimę. Jie suprato, kad aš jau nebesu jų vadas, kad dabar, kai suradau tave, jau nevesiu jų į naujus žygius. Jų žvilgsniai buvo liūdni ir gal kiek smerkiantys, bet jie nepriekaištavo. Mes pasidalijome auksą, ir jie paliko mus. Ir tada pasaulis įgijo formą, pasidarė toks, koks turi būti. Aš maniau, kad visą savo gyvenimą jį tokį matysiu. Pasaulis tapo Medėja...

Nejaugi tu užmiršai tas dienas, kai mudu viską darėme drauge, kai abu galvojome tą patį? Du bendrininkai kovoje su gyvenimu, kuris darėsi vis sunkesnis, du maži broliai, kurie, atsiraitoję rankoves, petys petin, visada lygiai tempia savo našta, dalijasi perpus viską: ir mantą, ir nuovargį, ir vyno butelį prie bendro stalo, o grumtynėse kiekvienas darbuojasi savo peiliu. Tu būtum susigėdusi, jei būčiau ištiesęs tau ranką, pasiūlęs pagalbą, kai keliauti darydavosi sunku. Tik vienam mažam argonautui vadovavo Jasonas. Trapi, skarele apsigaubusi plaukus, šviesiom, atvirom akim, tu buvai mano maža kariuomenė, bet su tuo mažu ištikimu kareivėliu aš būčiau galėjęs nukariauti pasaulį!.. Nesijaučiau toks stiprus net pirmąjį rytą Argo laive su trisdešimčia jūreivių, pasiryžusių už mane paaukoti gyvybę... O vakarais, kai

sustoję pailsėti kareivis ir jo vadas nusirengdavo, juodu nustebdavo, po tokiomis pat drabužiais išvydę vyrą ir moterį, kurie myli vienas kitą. . .

Tai kas, kad dabar mes nelaimingi, Medėja, kad vienas kitą burnojame, plūstame ir kenčiame. Bet tos dienos mums buvo dovanotos, ir jokia nešlovė nei kraujas negali jų sutepti. . .

Tyla. Jasonas mąsto. Kol jis kalbėjo, Medėja atsitūpė ir, žemai nuleidusi galvą, apkabino kelius. Jis taip pat pri-tupia greta, nepažvelgdamas į ją

Paskui mažasis karys atvirto moterimi, o vadas vėl turėjo tapti vyru, ir tada mes ėmėme vienas kitam daryti bloga. Gatvėmis vaikščiodavo kitos merginos, ir aš negalėjau uždrausti sau į jas žvilgčioti. Aš pirmąsyk išgirdau ir nustebau, kaip skardžiai tu juokies, būdama su kitais vyrais; o paskui pradėjai meluoti. Tavo pirmoji melagystė ilgai mus persekiojo kaip nuodinga gyvatė, kurios žvilgsnio bijodami gręžėmės šalin. Paskui tu ėmei vėl meluoti, kasdien vis labiau ir labiau. Ir vakarais, kai mudu tylo-mis atsiduodavome vienas kitam, gėdydamiesi, kad mūsų kūnai vis dar tebėra bendrininkai, tų apgaulių spiečius sukosi apie mus ir nuodijo tamsą savo dvoku. Mūsų ne-apykanta tikriausiai gimė per vienas tokias šurkščias grumtynes, ir nuo tada mes turėjome bėgti trise: ji įsi-terpė tarp mūsų. Bet kam prisiminti tai, kas jau mirė? Mano neapykanta taip pat numirė. . .

MEDĖJA (*tyliai*). Jeigu keliam iš kapų tik mirusius dalykus, tai kodėl gi mudviem taip sunku, Jasonai?

JASONAS. Todėl, kad viskas šiame pasaulyje sunkiai gimsta ir sunkiai miršta.

MEDĖJA. Tu kentėjai?

JASONAS. Taip.

MEDĖJA. Darydama tai, ką dariau, aš buvau né kiek ne laimingesnė už tave.

JASONAS. Aš žinau.

Pauzė

MEDĖJA (*kimiai*). Kodėl tu taip ilgai buvai su manimi?

JASONAS (*sujuda*). Aš mylėjau tave, Medėja. Aš my-

lėjau mūsų ugningą gyvenimą. Man patiko piktadarybės ir nusikaltimai su tavimi. Ir mūsų glamonės — tie nešvankūs, šlykštūs susirėmimai, ir ta bendrininkų santarvė, kurią patirdavome vakarais po mūsų suartėjimų ant čiužinio vežimo kampe. Man patiko tavo niūrus pasaulis, tavo drąsa, maištingumas, tavo bičiulystė su baisybėmis ir mirtimi, tavo pašėlęs troškimas viską naikinti. Aš kaip ir tu tikėjau, kad visada reikia tik imti, grumtis ir kad viskas yra leistina.

MEDĖJA. O šįvakar tu jau nebetiki tuo?

JASONAS. Ne. Dabar aš noriu tik gauti.

MEDĖJA. Gauti?

JASONAS. Aš noriu būti nuolankus. Noriu, kad šitas pasaulis, tasai chaosas, per kurį tu vedei mane už rąkos, pagaliau įgytų formą. Taip, be abejonės, buvai teisi sakydama, kad pasauly nėra nei proto, nei šviesos, nei ramybės, kad reikia visur naršyti kruvinomis rankomis, smaugti ir blokšti šalin viską, ką pastvėrei. Bet dabar aš noriu liautis, noriu būti žmogus. Galbūt be jokių iliuzijų, kaip tie, kuriuos mes niekinam, daryti tai, ką darė mano tėvas ir tėvo tėvas, ir visi tie, kurie gyveno prieš mus ir žiūrėjo į gyvenimą paprasčiau negu mes; noriu susirasti ramią vietelę, kuri priglobia žmogų šitame chaose ir šitoje naktį.

MEDĖJA. Ir tu manai, kad galėsi?

JASONAS. Be tavęs, be tavo nuodų, kuriais mane kasdien girdei, galėsiu.

MEDĖJA. Be manęs. Ar tu gali įsivaizduoti pasaulį be manęs?

JASONAS. Stengsiuosi iš visų jėgų. Dabar aš jau nebe toks jaunas, kad galėčiau kankintis. Nuo šitų baisių prieštaravimų, bedugnių, žaizdų aš surasiu visų paprasčiausią išsigelbėjimą, kurio griebiasi žmonės, norėdami gyventi: aš jų atsikratysiu.

MEDĖJA. Tu kalbi ramiai, Jasonai, bet tavo žodžiai šiurpulingi. Kaip tu pasitiki savim! Koks tu stiprus!

JASONAS. Taip, aš stiprus!

MEDĖJA. O Abelio išpera, teisiųjų, turtingųjų išpera, kaip ramiai tu kalbi! Gera, ar ne, turėti savo valioj dangų, taip pat ir sargybinius? Gera vieną gražią dieną pra-

dėti galvoti, kaip galvojo tavo tėvas ir tavo tėvo tėvas, kaip visi tie, kurie visada buvo teisūs. Puiku būti geram, kilniam, doram. Juoba kad visa tai ateina iš karto, sa-vaime, ateina su pirmu nuovargiu, pirmomis raukšlėmis, pinigais. Dėkis prie to žaidimo, Jasonai, ženk tą žingsnį, ištark „taip“. Tu rengiesi gražiai senatveil

JASONAS. Šitą žingsnį aš norėjau žengti drauge su tavim, Medėja. Būčiau atidavęs viską, kad mudu sentume drauge, šalia vienas kito, nurimusiam pasaulyje. Tik tu nepanorėjai.

MEDEJA. Nel

JASONAS. Tai daryk, ką darei. Rangykis, draskyk savo kūną, plak save, niekink, įžeidinėk, žudyk, neik viską, kas tik yra ne tu. Aš atsisakau. Man gana. Aš pasinaudoju proga tvirtai ir ryžtingai atgauti tai, ko taip pat tvirtai ir ryžtingai kadaise atsisakiau drauge su tavim. O jei reikės dar kovoti, aš kovosiu tik už tokį gyvenimą, atsirėmęs į juokingai menką, trapią sieną, kurią savo rankomis pasistačiau tarp beprasmiškos nebūties ir savęs. (Pauzė) O turbūt tai ir yra gyvenimo prasmė — būti žmogum.

MEDEJA. Tuo neabejok, Jasonai. Dabar tu žmogus.

JASONAS. Aš priimu tavo panieką drauge su tuo var-
du. (Pakyla) Toji jauna mergaitė nuostabi. Tik ne tokia graži, kokia buvai tu, kai pamačiau tave aną, pirmąjį, vakarą Kolchidėje, ir aš niekada nemylėsiu jos, kaip my-
lėjau tave. Tačiau ji nekalta, nuoširdi ir tyra. Netrukus, tekant saulei, rintai, be šypsenos, priimsiu ją su baltu rūbu ir vaikų palyda iš tėvo ir motinos rankų. Tie nevik-rūs mergaitiški pirštai, tikiuosi, bus man nuolankūs, su-
teiks nusiramimą, užmarštį. Ir jeigu panorės dievai —
tą, ko labiausiai neapkentė tu, tą, kas labiausiai tau sve-
tima,— laimę, menką laimę.

Pauzė

MEDEJA (murma). Laimę. . .

Vėl pauzė

(Staiga prabyla pusbalsiu, ramiai, nejudėdama). Jasonai, sunku, beveik neįmanoma to pasakyti. Man gniauzia kva-

pą, man gėda... Jeigu pasakyčiau, kad ir aš dabar norėčiau pabandyti drauge su tavim viską pradėt iš naujo, ar tu patikėtum?

JASONAS. Ne.

MEDĖJA (*po pauzės*). Tu būtum teisus. (*Paprastai*) Štai mes ir pasakėme viską viens kitam, ar ne?

JASONAS. Taip.

MEDĖJA. Tu išsisakei. Apsivalei. Dabar gali eiti. Sudie, Jasonai!

JASONAS. Sudie, Medėja. Aš negaliu tau pasakyti: „Būk laiminga!“ Būk, kas esi. (*Išeina*)

MEDĖJA (*vėl murma*). Jų laimė... (*Ūmai atsitiesia ir ima šaukti Jasonui įkandin*) Jasonai! Neišeik taip! Atsigrėžk! Sušuk ką nors! Suabejok, pajusk skausmą! Jasonai, maldauju tave, tegu nors menką valandėlę tavo akyse šmėsteli sumišimas arba dvejonė — ir mes išgelbėtil! (*Bėga pavymui, paskui sustoja ir šaukia*) Jasonai, tu teisus, tu geras, tu teisingas, už viską visados atsakysiu aš viena. Bet nors akimirką, vieną vienintelę akimirką suabejok! Atsigrėžk, ir gal tai bus mano išsigelbėjimas... (*Jos ranka sunkiai nusvyra. Jasonas tikriausiai jau toli. Ji šaukia visai kitu balsu*) Aukle!

A u k l ě pasirodo vežimo angoje

Greit išauš. Žadink vaikus, aprenk šventiškai. Aš noriu, kad jie nuneštų nuo manęs vestuvių dovaną Kreonto dukteriai.

AUKLĖ. Dovaną nuo tavęs? Vargšele, ką tu dar galėtum dovanoti?

MEDĖJA. Slaptavietėje — juoda dėžutė, kurią atsivežiau iš Kolchidės. Atnešk ją!

AUKLĖ. Tu juk uždraudei ją liesti. Net Jasonui buvo nevalia žinot, kad ji yra!

MEDĖJA. Eik, sene, ir atnešk, be kalbų! Nebėra laiko tavęs klausytis. Dabar turime veikti žaibiškai. Įduok dėželę vaikams ir palydėk juos iki tos vietos, iš kur matyti miestas; tegu jie pasiklausia, kur valdovo rūmai, tegu pasako, kad tai jų motinos Medėjos dovana jaunajai... Teatiduoda dėžutę jai į rankas ir grįžta. Klausykis toliau. Dėžutėje auksu siuvinėtas šydas ir diadema — mano

giminės brangenybių likučiai. Vaikams nevalia tos dėžutės atidaryti! (*Staiga ji bailsiu balsu surinka dvejojančiai senulei*) Vykdyk, kas liepta!

Auklė dingsta vežime. Neilgai trukus tylėdama pasirodo su vaikais

(*Likusi viena*) Taip, Medėja, dabar tu privalai būti, kas iš tikrųjų esi. O blogil! Didžiulis bailsus žvėrie, kuris ropoji manimi, laižai mano kūną, imk mane! Šiąnakt aš tavo, aš tavo žmona. Skverbkis į mane, draskyk mane, brink mano iščiose, degink mane! Žiūrėk, aš priimu tave, aš padedu tau, aš atsiveriu. . . Prislėk mane dideliu plaukuotu savo kūnu, suspausk savo didžiulėmis šurkščiomis letenomis, dusink savo kimiu alsavimu, klausykis! Pagaliau aš gyvenu! Kankinuosi ir gimstu. Tai mano vestuvės. Tik dėl šios nakties, mūsų meilės nakties, aš gyvenu.

O naktie, slogi naktie, kupina šnabždesio ir prislopintų kovos šūksnių, naktie, priglobianti visus žvėris, kurie persekioja vieni kitus, rujoja ir žudo, maldauju tavęs, dar palūkėk truputėlį, nepraeik taip greitai. . . O nesuskaičiuojami žvėrys, kurie esat aplinkui mane, nematomi šitos dykynės darbininkai, bailsūs, nekalti žudikai. Ir žmonės vadina nakties ramybe tą milžinišką nebylių poravimąsi ir skerdynių knibždėlyną. . . Aš jaučiu jus, pirmąkart šią naktį girdžiu jus visur: vandenų gelmėj, žolėje, medžių šakose, po žeme. . . Tas pats kraujas teka mūsų gyslomis. Nakties žvėrys, smaugikai, broliai mano ir seserys! Medėja — toks pat žvėris kaip ir jūs! Medėja, kaip ir jūs, žudys ir mėgausis. Ši smėlio dykynė susisiečia su kita, toji dar su kitomis — iki pat tenai, kur plyti tamsa ir kur milijonai žvėrių atsiduoda vieni kitiems ir tuo pat metu perkanda vieni kitiems gerklę. O šios nakties žvėrys! Medėja čia, tarp jūsų, savo padermės bendrininkė ir išdavikė. Drauge su jumis aš klaikiai staugiu. Drauge su jumis aklai paklūstu tamsos galiai. Aš trypiu, gesinu apgailėtina švieselę, spjaunu į ją! Atsakomybę imuosi sau, pati ginu save. Žvėrys, jūs — tai aš! Visi, kas šiąnakt medžioja ir žudo, — tai Medėja.

AUKLĖ (staiga įbėgdama). Medėja, vaikai turbūt jau priėjo rūmus, mieste bailsus triukšmas. Nežinau, kokią

piktadarybę tu iškrėtei, bet gandas sklinda į visas puses. Greitai kinkyk. Bėkim! Skubėkime prie sienos.

MEDEJA. Kaip aš galiu bėgti? Net jeigu jau būčiau kely, vis tiek grįžčiau pasidžiaugti reginiu.

AUKLĖ. Kokiu?

Įbėga berniukas

BERNIUKAS. Viskas žuvol Karalystė, valstybė žlugol Karalius ir jo duktė mirė.

MEDEJA. Mirė? Taip greitai? Kaip?

BERNIUKAS. Dvejetas vaikų auštant atnešė Kreusai dovanų juodą dėžutę, kurioje buvo auksu siuvinėtas šydas ir brangi diadema. Vos tik Kreusa juos palietė, vos it smalsi mergaitė pasidabino jais prieš veidrodį, jos skruostai išbalo ir ji krito, raitydamasi nuo baisių kančių, su-bjaurota skausmo. . .

MEDEJA (*sušunka*). Ji pasidarė bjauri? Bjauri kaip mirtis, ar ne?

BERNIUKAS. Atbėgo Kreontas, norėjo pakelti dukterį, nuplėšti pražūtingą šydą ir aukso vainiką, bet, vos tik jų prisilietęs, taip pat išbalo, valandėlę susvyravo, jo akyse šmėstelėjo siaubas, paskui griuvo aukštiehninkas, vaitodamas iš skausmo. Dabar jie guli greta, tampomi priešmirtinių konvulsijų, kūnai susipynė, ir niekas nedrįsta prie jų artintis. Bet pasklido gandas, kad nuodus atsiuntei tu. Vyrai stvėrė lazdas ir peilius, jie bėga tavo vežimo link. Aš aplenkiau juos. Tu net nespėsi ištarti nė vieno pasiteisinimo žodžio. Bėk, Medėja!

MEDEJA (*šaukia*). Ne! (*Nubėgančiam berniukui įkandin*) Ačiū, berniuk, dar kartą ačiū! Bėk patsai! Manęs verčiau nepažinti! Kol tik žmonės turės atmintį, jiems geriau manęs nepažinti! (*Pasisuka į auklę*) Imk peilį, aukle, nusmeik žirgą, tegu bėgint nieko nelieka Medėjosi! Pamėtėk žabarų po vežimu! Mes tuojau uždegsime džiaugsmo laužą — kaip Kolchidėje. Eime!

AUKLĖ. Kur tu mane tempi?

MEDEJA. Tu žinai kur. Mirti. Mirtis lengva. Eik paskui mane, sene, tu pamatysi! Tau daugiau nereikės vaikioti savo senų geliančių kaulų, nebereikės dejuoti ir vaitoti. Galų gale tu pailsėsi, sulaukusi amžino atilsio.

AUKLĖ (*ginasi, veblena*). Aš nenoriu mirti, Medėja! Aš noriu gyventi!

MEDEJA. Ir taip jau ilgai, sene, ant kupros tampai mirtį!

Įbėga vaikai ir išsigandę priglūsta prie Medėjos kojų

Ak štai ir judu! Išsigandę tų žmonių, kurie bėga čionai šaukdami, to aliarmo... Viskas tuoju nutils. (*Atlošia vaikų galvas, žvelgia į akis, šnabžda*) Nekaltos vaikų akutės — spąstai! Maži gudrūs žvėriūkščiai su žmonių galvomis! Jums šalta? Jūs nepajusite skausmo. Aš viską padarysiu greit. Taip greit, kad jūs beveik nespėsite nė nusistebėti, ir mirtis užtemdys jūsų žvilgsnius... (*Glamonėja juos*) Eime, aš jus užliūliuosiu, tik akimirką suspausiu glėby mažus šiltus jūsų kūnelius. Gera prisiglausti prie motinos; niekas nebebaisu... O mažos šiltos būtybės, išėjusios iš mano iščių, trokštančios gyventi ir būti laimingos... (*Stai ga surinka*) Jasonai! Štai tavo šeimyna, švelniai apsikabinusi! Pažvelk. Nejaugi tau neatėjo į galvą, kad Medėja, kaip ir kitos moterys, troško laimės ir norėjo būti tyra? Kad ir ji galėjo tapti ištikimybės ir pastovumo pavyzdžiu? Prislėgtas kančių, kurios prasidės tuoju pat ir truks iki pat mirties,— atsimink, kad pasaulyje kadaise gyveno mergaitė Medėja, reikli ir tyra. Toji maža ir švelni Medėja tylėjo manyje. Atsimink, kad ji grūmėsi vieniša, niekieno nesuprasta, niekieno nepalaikoma ir kad ji buvo tavo tikroji žmona! O gal aš norėjau tokia likti visados, Jasonai, norėjau, kad viskas būtų kaip pasakojel! Ir netgi dabar, šią akimirką, aš tebetrokštu, tebetrokštu taip pat karštai kaip vaikystėje, kad pasauly viešpatautų šviesa ir gėris! Bet nekaltai Medėjai buvo lemta virsti grobiu, kovos lauku... Kiti, menkesni arba suktesni, gali išsprūsti iš tinklo į ramų užutėkį, įsirausti dumble; smulkių žuvelių dievai neliečia. Bet Medėja buvo pernelyg puikus grobis, pakliuvęs į tinklą. Ji neištrūko, ten ir liko. Ne kasdien dievams pasitaiko toks radinys — siela, pakankamai stipri su jais susiremti, tinkama jų nedoriams žaidimams! Jie parbloškė mane ant nugaros ir žiūri, kaip aš ginuos. Žiūrėk ir tu, Jasonai, į paskutines Medėjos konvulsijas! Aš dar turiu nužudyti tą

mergaitę ir šitas dvi mažas būtybes, šiltas savo kūno daleles,— nekaltybę, kurios taip trokšti. Ten, aukštai, dievai geidžia to kraujo ir daugiau nebegali laukti! (*Nuveda vaikus prie vežimo*) Eikškit, mažutėliai, nebijokit! Matot, aš su jumis, jus myluoju, ir mes visi trys einame namo...

Jie dingsta vežime. Scena valandėlę ištuštėja. Paskui pasirodo auklė. Jos akys klaidžioja kaip užvaikyto žvėries

AUKLĖ (*šaukia*). Medėja! Medėja! Kur tu? Jie ateina! (*Traukiasi atbula, dar kartą šūkteli*) Medėja!

Besiplaikstantys liepsnos liežuviai praryja vežimą. Skubiai įeina Jasonas su ginkluotų žmonių būreliu

JASONAS. Gesinkite ugnį! Suimkit šitą moterį!

MEDĖJA (*šaukia, persisvėrusi per vežimo langą*). Ne-siartink, Jasonai! Ir jiems uždrausk! Nė žingsnio artyn!

JASONAS (*stabelėjęs*). Kur vaikai?

MEDĖJA. Paklausk dar kartą, aš noriu pažvelgti tau į akis. (*Šaukia*) Jie nebegyvi, Jasonai! Aš juos abu papjoviau, ir jeigu žengsi nors žingsnį artyn, tie patys asmenys pervers ir mane. Dabar susigražinau ir savo skeptrą, ir brolių, ir tėvą; aukso vilna vėl sugražinta Kolchidei. Aš vėl atgavau tėvynę ir nekaltybę, kurią buvai pasiglemžęs. Pagaliau aš esu Medėja, ir būsiu amžinai! Įsižiūrėk į mane, Jasonai, kol dar nelikai vienas šiame protingame pasauly, gerai įsižiūrėk! Štai tomis dviem rankomis aš liesdavau tave; jos atvėsindavo tavo įkaitusią kaktą, jos degė pačios, glamonėdamos tavo kūną. Aš priversdavau tave verkti, priversdavau mylėti! Pažvelk į mudu — į savo jaunesnįjį brolių, į savo žmoną! Tai aš! Tai aš, baisioji Medėja! O dabar pasistenk mane užmiršti! (*Smeigia sau durklu ir griūva į liepsnas, kurios dar smarkiau apsiaučia vežimą*)

JASONAS (*mostu sulauko žmones, ketinusius pulti prie vežimo, ramiai*). Taip, aš tave užmiršiu. Taip, aš gyven-siu ir, nepaisydamas kruvino pėdsako, kurį palikai šalia manęs, nuo rytojaus vėl imsiu kantriai puoselėti menkus žmoniškumo daigus, lydimas abejingo dievų žvilgsnio. (*At-*

*sigrėžia į savo žmones) Tegu vienas jūsų stoja sargybon
prie ugnies, kol viskas virs pelenais, kol sudegs paskuti-
nis Medėjos kaulas. Kiti eikit su manim. Grįžtame į rū-
mus. Dabar reikia gyventi, įvesti tvarką, leisti įsakymus
Korintui ir vėl be jokių iliuzijų pagal savo išgales kurti
pasaulį ir laukti vien mirties. (Išeina su savo žmonėmis,
Scenoje lieka vienas s a r g y b i n i s. Jis užsikiša tabaką
už skruosto ir paniuręs stojasi prie liepsnojančio vežimo.
Įeina a u k l ė ir nedrąsiai sėda šalia jo ant žemės. Švinta*

AUKLĖ. Ji neturėjo laiko manęs išklaustyti, o aš norėjau
kai ką pasakyti. Po nakties išaušta rytas: reikia išvirti
kavos, pakloti patalą. Kai apsitvarkai, galima truputėlį
atsikvėpti prieš saulutę atokaitoje, kol dar neprireikė
skusti bulvių pietums. O kaip gera, jei pavyko iškaulyti
keletą sū g u r k š n e l i u i v y n o, kuris sušildo pilvą... Paskui
valgai ir plauni indus. Po pietų skalbi arba valai varinius
rykus, paplepi valandėlę su kaimynėmis, ir štai jau vaka-
rienės metas. Tada atsiguli ir užmiegi...

SARGYBINIS (*po pauzės*). Orelis šiandien puikus.

AUKLĖ. Taip, metai bus nusisekė. Gana ir saulės, ir
vyno. O kaip pjūtis?

SARGYBINIS. Šią savaitę prasidėjo rugiapjūtė. Jeigu
oras nepasikeis, ryt poryt užbaigsim.

AUKLĖ. Ar jūsų derlius bus geras?

SARGYBINIS. Nuodėmė skūstis. Duonos šiomet užteks
visiems.

Jiems šnekantis, nusileidžia u ž d a n g a